

Vec C-163/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

1. marec 2024

Vnútroštátny súd:

Curtea de Apel București

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. december 2023

Žalobca a odvolateľ:

BX

Žalovaný a odporca:

Statul Români – Ministerul Finanțelor Publice

Curtea de Apel București

Predmet konania vo veci samej

Konanie o odvolaní, v ktorom žalobca a odvolateľ napáda rozsudok v občianskoprávnom konaní, ktorý vydal 1. júla 2016 Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť, Rumunsko) a ktorým bola žaloba žalobcu vo veci deliktuálnej zodpovednosti zamietnutá ako neodôvodnená. Táto žaloba bola podaná po zamietnutí pôvodnej žaloby o neplatnosť rozhodnutia Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (Poľnohospodárska platobná a intervenčná agentúra, Rumunsko) (ďalej len „APIA“) o vylúčení žalobcu z vyplácania dotácií pre niektoré režimy platby na rok 2007. Mimoriadne opravné prostriedky žalobcu proti nezmeniteľnému rozhodnutiu o zamietnutí tohto odvolania boli zamietnuté ako neprípustné.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

V zmysle článku 267 ZFEÚ sa vyžaduje výklad článku 20 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 a článku 68 ods. 1 nariadenia Komisie (ES) č. 796/2004

Prejudiciálne otázky

1. Predstavuje článok 20 ods. 1 nariadenia [Rady (ES) č. 1782/2003] z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov (v znení účinnom pred jeho zrušením [nariadením (ES) č. 73/2009]), právnu úpravu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva konkrétne práva, ktorých porušenie môže viesť k zodpovednosti členského štátu z dôvodu rozhodnutia vnútroštátneho súdu posledného stupňa?
2. Má sa pojem „fakticky správne informácie“ uvedený v článku 68 ods. 1 nariadenia [Komisie (ES) č. 796/2004 z 21. apríla 2004, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie krížového plnenia, modulácie a integrovaného správneho a kontrolného systému uvedeného v nariadení Rady (ES) č. 1782/2003] vykladať tak, že zahŕňa správne deklarovanie plôch poľnohospodárom, ako aj správnu identifikáciu využívaného pozemku a jeho hraníc?
3. Predstavuje za okolností prejednávanej veci nepostúpenie veci vnútroštátnym súdom posledného stupňa Súdnemu dvoru Európskej únie na výklad článku 68 nariadenia č. 796/[2004] zjavné a dostatočne závažné porušenie na to, aby viedlo k zodpovednosti členského štátu za škody, ktoré údajne spôsobil rozsudok uvedeného súdu?

Uvedené predpisy práva Únie a judikatúra

Nariadenie Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 – *odôvodnenia 14, 15 a 16 a článok 20 ods. 1*

Nariadenie Komisie (ES) č. 1973/2004 z 29. októbra 2004 ustanovujúce podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 o schémach podpory stanovených v hlavách IV a IVa tohto nariadenia a využití pozemkov vyňatých z produkcie na výrobu surovín – *článok 138 ods. 1*

Nariadenie Komisie (ES) č. 796/2004 z 21. apríla 2004, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie krížového plnenia, modulácie a integrovaného správneho a kontrolného systému – *odôvodnenia 36, 37, 55 až 58 a 67, článok 6 a článok 68 ods. 1 a 2 druhý pododsek*

Rozsudok Súdneho dvora zo 6. októbra 1982, CILFIT, C-283/81, EU:C:1982:335, bod 16; rozsudok Súdneho dvora z 19. novembra 1991, Francovich a Bonifaci, C-6/90 a C-9/90, EU:C:1991:428, body 41 až 43; rozsudok Súdneho dvora z 5. marca 1996, Brasserie du pêcheur a Factortame, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 51; rozsudok Súdneho dvora z 30. septembra 2003, Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, bod 51; rozsudok Súdneho dvora z 15. septembra 2005, Intermodal Transports, C-495/03, EU:C:2005:552, bod 37; rozsudok Súdneho dvora z 28. júla 2016, Tomášová, C-168/15, EU:C:2016:602, bod 22; rozsudok Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, Kantarev, C-571/16, EU:C:2018:807, bod 95; rozsudok Súdneho dvora z 29. júla 2019, Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe, C-620/17, EU:C:2019:630

Uvedené vnútroštátne predpisy

Občiansky zákonník [Legea nr. 287/2009 (zákon č. 287/2009)], účinný od 1. októbra 2011 – *článok 1349 o deliktuálnej zodpovednosti a článok 1357 o podmienkach vzniku zodpovednosti*

Legea nr. 303/2004 (zákon č. 303/2004) o postavení sudcov a prokurátorov (účinný do 16. decembra 2022) – *článok 96, ktorý upravuje zodpovednosť štátu za škody spôsobené nesprávnym postupom súdu a článok 99a, ktorý vymedzuje nekonanie v dobrej viere a hrubú nedbanlivosť sudcu*

Legea nr. 554/2004 (zákon č. 554/2004 o správnom súdnom konaní, v jeho súčasnej podobe, po dátume podania predmetnej správnej žaloby – *článok 21, podľa ktorého vyhlasovanie právoplatných rozsudkov v rozpore so zásadou*

prednosti práva Únie zakotvenou v rumunskej ústave predstavuje dôvod na preskúmanie okrem tých, ktoré sú ustanovené v Občianskom súdnom poriadku

Ordonanța de urgență a Guvernului [OUG] nr. 125/2006 (mimoriadne nariadenie vlády č. 125/2006), ktorým sa schvaľujú režimy priamych platieb a doplnkových vnútroštátnych priamych platieb, poskytovaných v odvetví poľnohospodárstva od roku 2007, a ktorým sa mení článok 2 zákona č. 36/1991 o poľnohospodárskych podnikoch a iných formách združovania v poľnohospodárstve (účinný do 23. marca 2015) – *ktorým sa upravuje schvaľovanie režimov priamych platieb a doplnkových vnútroštátnych priamych platieb poskytovaných v odvetví poľnohospodárstva od roku 2007*

Článok 7 ods. 1

„Aby žiadatelia mohli využívať platby v rámci režimov jednotnej platby na plochu, musia byť zaregistrovaní v registri poľnohospodárov, ktorý spravuje APIA, predložiť žiadosť o platbu v stanovenej lehote a musia dodržiavať tieto všeobecné podmienky:

- a) využívať poľnohospodársku pôdu s výmerou najmenej 1 hektár, pričom výmera poľnohospodárskeho pozemku musí byť najmenej 0,3 hektára, a ak ide o vinohrady, ovocné sady, chmeľnice, jablňové sady, škôlky vinice, ovocné kríky, minimálna výmera poľnohospodárskeho pozemku musí byť 0,1 hektára;
- b) deklarovat' všetky poľnohospodárske pozemky;
- c) pod hrozbou uplatnenia trestných sankcií poskytnúť skutočné, úplné a plne platné údaje vo formulári žiadosti o jednotnú platbu na plochu a v priložených dokumentoch vrátane zoznamu plôch;
- f) predložiť doklady preukazujúce oprávnenosť využívania pôdy, pre ktorú bola podaná žiadosť;
- g) poskytnúť všetky informácie požadované APIA v rámci stanovených lehôt;
- h) umožniť vykonávanie kontrol zo strany APIA alebo iných orgánov, ktoré sú na to oprávnené;
- i) vyznačiť hranice používaného pozemku, keď sa na ňom pestuje rovnaká plodina ako na susedných pozemkoch;
- j) do desiatich dní písomne oznámiť APIA akúkoľvek zmenu údajov uvedených v žiadosti o platbu, ku ktorej došlo medzi dátumom podania žiadosti a dátumom udelenia platby. Tieto zmeny sa týkajú využívanej poľnohospodárskej plochy podniku, prevodu vlastníctva podniku na iného poľnohospodárskeho používateľa, schválenia doživotnej poľnohospodárskej renty, iných zmien údajov uvedených vo formulári žiadosti“.

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Žalobca podal na Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Argeș [APIA okresu Argeș; ďalej len „APIA Argeș“] žiadosť zo 14. mája 2007 týkajúcu sa režimov podpory SAPS, PNCD a LFA (režim jednotnej platby na plochu, doplnkové vnútroštátne priame platby a prirodzene menej priaznivé oblasti) na rok 2007, s ktorou požiadal o podporu na celkovú poľnohospodársku plochu 264,71 hektára.
- 2 Po administratívnej kontrole, ktorú vykonala agentúra APIA Argeș, sa ukázalo, že na niektoré plochy deklarované žalobcom predložili žiadosti aj iné osoby, takže s cieľom objasniť túto situáciu bola 20. októbra 2007 vydaná žiadosť o objasnenie. Dňa 28. novembra 2007 žalobca spolu so zástupcami ostatných zainteresovaných strán objasnil otázky týkajúce sa deklarovania rovnakých plôch, pričom stanovil plochy využívané každým z poľnohospodárov. V ten istý deň žalobca podal na APIA Argeș formulár M1.1 „Zmena deklarovanej výmery plochy“, ktorý opravuje pôvodné vyhlásenie v tom zmysle, že pre daný fyzický blok deklaruje plochu 45 hektárov namiesto 129,09 hektára, ako sa uvádza v pôvodnej žiadosti.
- 3 Žalobca vysvetlil, že rozdiel vyplýva z dvoch pochybení: pochybenia v rozsahu 52 hektárov v dôsledku nesprávnej identifikácie hraníc pohoria, pretože na mape APIA neboli žiadne referenčné body (názvy údolí, riek, nadmorské výšky atď.) a ďalšieho pochybenia v rozsahu približne 33 hektárov vyplývajúceho z rozdielu medzi plochou uvedenou v zmluve o nájme a súčtom plôch dvoch fyzických blokov, ktoré tvoria predmetnú horu.
- 4 APIA Argeș vzhľadom na zmenu deklarovanej výmery plochy konštatovala, že žalobca sa previnil deklarovaním nadmernej výmery plôch s percentuálnym rozdielom 46,56 %, a preto vydal rozhodnutie z 28. mája 2008 podľa článku 138 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1973/2004 o vylúčení žiadosti o zaplatenie.
- 5 Žalobca podal žalobu proti APIA na Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Vyšší súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) s návrhom na začatie konania, ktorý je predmetom konania č. 44537/3/2008 a v ktorom sa domáha, aby súd určil, že má nárok na dotáciu za rok 2007, aby nariadil APIA, aby preskúmala rozhodnutie z 28. mája 2008 a určila výšku platby, ktorá mu podľa zákona patrí (28 168,82 eura) za 263,26 hektára použitých pastvín, pričom suma by mala byť aktualizovaná v deň platby. Žalobca podal doplňujúcu žalobu zameranú na uloženie povinnosti APIA Argeș zaplatiť náhradu za majetkové a nemajetkové ujmy spôsobené nezákonným zamietnutím žiadosti o poskytnutie dotácie pre režimy platby na rok 2007.
- 6 Žalobca sa domáhal zrušenia rozhodnutia APIA, ktorým bol vylúčený z poskytnutia dotácie na rok 2007, keďže úprava pôvodnej žiadosti o dotáciu týkajúcej sa využívanej plochy v dôsledku deklarovania nadmernej výmery plochy, ktorá viedla k uplatneniu sankcie stanovenej v článku 138 ods. 1

nariadenia (ES) č. 1973/2004, bola výlučne zavinená žalovanou APIA, ktorá na identifikáciu fyzických blokov využívaných pasienkov sprístupnila nesprávne topografické mapy, ktoré nezodpovedali požiadavkám európskych právnych predpisov (článok 20 nariadenia č. 1782/2003), v tom zmysle, že nebola zaručená dostatočná kartografická presnosť.

- 7 Namietané boli aj ustanovenia článku 68 nariadenia č. 796/2004, ktorý obsahuje metódy uplatňovania podmienenosti, modulácie a integrovaného systému riadenia a kontroly, ktoré sa týkajú výnimočných situácií, v ktorých sa neuplatňujú zníženia a vylúčenia ustanovené v nariadení. Žalobca tvrdil, že predložil fakticky správne informácie, takže nedošlo k deklarovaniu nadmernej výmery plochy, ale len k nesprávnej identifikácii, a že môže akýmkoľvek dôkazným prostriedkom preukázať svoju nevinu v tom zmysle, že v prípade deklarovania nadmernej výmery plochy nejde o jeho vinu, ale o nepresnosti a chyby v mapách APIA.
- 8 Žalobca na podporu svojej žaloby žiadal o vykonanie listinných dôkazov, svedeckých dôkazov a topografického prieskumu. Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Vyšší súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) prijal listinné dôkazy a zamietol svedecké dôkazy a znalecké dokazovanie v oblasti topografie, pretože neboli pre daný prípad užitočné.
- 9 Rozsudkom v občianskoprávnom konaní č. 220 z 20. januára 2011 Tribunalul București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Vyšší súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) zamietol žalobu žalobcu, pričom jeho námietku založenú na článku 68 nariadenia (ES) č. 796/2004, pokiaľ ide o absenciu jeho zavinenia pri deklarovaní nadmernej výmery plochy, považoval za neodôvodnenú, keďže zo zmluvy o nájme a kúpnej zmluvy vedel, že výmera pozemku v dokladoch je 211,06 hektára, a nie 264,71 hektára, ako deklaroval, a na posúdenie zavinenia žalobcu v čase podania žiadosti je relevantné deklarovanie nadmernej výmery plochy oproti výmere uvedenej vo vlastníckom titule žalobcu k pozemku.
- 10 Žalobca sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal a žiadal Curtea de Apel București – Secția a VII a contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – VII. sekcia pre správne a daňové veci), aby zrušil rozsudok a vo veci znovu rozhodol po vykonaní presvedčivých dôkazov, t. j. topografického znaleckého dokazovania a svedeckého dokazovania.
- 11 Žalobca namietal, že v prejednávanej veci nešlo o deklarovanie nadmernej výmery plochy, ale skôr o nesprávne určenie hraníc pohoria, čo je okolnosť, ktorá nie je trestná podľa európskych ani vnútroštátnych právnych predpisov, najmä preto, že ju nemožno pripísať poľnohospodárovi. Ďalej uviedol, že vinu žalobcu alebo APIA možno určiť len s odvolaním sa na reálny skutkový stav a že na zistenie skutočnej výmery plochy by bolo potrebné vykonať buď topografický prieskum, alebo kontrolu na mieste zo strany APIA; táto kontrola však bola vykonaná na časti plochy predmetného pohoria bez zistenia nezrovnalostí.

- 12 Žalobca takisto tvrdil, že hranice predmetného pohoria sú výslovne uvedené v jeho zmluve o nájme a že tieto hranice sú totožné s hranicami uvedenými v liste vlastníctva vlastníka, od ktorého si žalobca prenajal pozemok, v ktorom je vyznačená plocha 261,76 hektára.
- 13 Žalobca takisto uviedol, že prostredníctvom formulára na vyňatie omylom požiadal o vyňatie 84,09 hektára, keďže v tom čase nevedel o tom, že niektoré údaje boli do máp APIA zapísané nesprávne. Vo vyhlásení predloženom 15. mája 2008 na APIA Argeș žalobca oznámil túto skutkovú situáciu, a preto mala APIA zrušiť formulár na vyňatie M.1.1, najmä preto, že k platbe by došlo o päť dní a APIA bola povinná na základe vlastných postupov a európskych právnych predpisov overiť tvrdenia poľnohospodára, a to aj prostredníctvom kontroly na mieste.
- 14 Pred odvolacím súdom [Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť, Rumunsko), súd posledného stupňa v prejednávanej veci] žalobca požiadal Súdny dvor Európskej únie o predbežné rozhodnutie o výklade článku 68 ods. 1 a 2 nariadenia (ES) č. 796/2004.
- 15 Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) zamietol 2. apríla 2012 návrh na postúpenie veci Súdnemu dvoru s odôvodnením, že aspekty, ktoré mal žalobca v úmysle uviesť, si nevyžadujú prejudiciálny výklad zo strany Súdneho dvora.
- 16 Rozhodnutím v občianskoprávnom konaní č. 1606 z 9. apríla 2012 (bez možnosti odvolania), Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) zamietol odvolanie žalobcu ako neodôvodnené.
- 17 Curtea de Apel (Odvolací súd) v podstate zastával názor, že sú splnené podmienky podľa článku 138 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1973/2004 na uloženie sankcie neposkytnutia pomoci žalobcovi za rok 2007, keďže deklaroval nadmernú výmeru využívanej plochy, na ktorú žiadal podporu, ako sa zistilo po administratívnej kontrole vykonanej žalovanou APIA Argeș, po ktorej žalobca uznal, že pôvodne deklarovaná plocha nezodpovedala skutočnosti a vyhlásenie upravil.
- 18 Pokiaľ ide o plochu, ktorá sa má uviesť v žiadosti o podporu, súd usúdil, že plocha, ktorá sa mala deklarovať, bola skutočná čistá poľnohospodárska plocha vyplývajúca z merania vykonaného majiteľom pozemku, ktorá sa mohla líšiť od plochy uvedenej vo vlastníckom titule. V prejednávanej veci však bolo zo strany dvoch poľnohospodárov potvrdené, že žalobca v skutočnosti nemal prenajatých 129,09 hektára, ako deklaroval v pôvodnej žiadosti, ale len 45 hektárov. Žalobca predložením formulára, ktorým opravil pôvodné vyhlásenie, uznal, že v jeho pôvodnom vyhlásení došlo k pochybeniu.
- 19 Pôvodné vyhlásenie aj zmena deklarovanej výmery plochy boli vyhotovené na základe rovnakých máp APIA, takže odôvodnenie deklarovania nadmernej

výmery plochy z dôvodu chýb v mapách APIA je neopodstatnené. Keďže tieto mapy neobsahovali dostatočné informácie na správnu identifikáciu plôch, žalobca mal podniknúť ďalšie kroky na určenie presnej výmery plochy, ktorú používal, aby sa vyhol deklarovaniu nadmernej výmery plochy, najmä preto, že medzi plochou, ktorú pôvodne určil, a plochou, ktorá je uvedená v zmluve o nájme, bol významný rozdiel, čo vedie k pochybnostiam o presnosti výmery plochy určenej v mapách APIA.

- 20 Nepresnosť máp APIA nemôže odôvodniť deklarovanie nadmernej výmery plochy, ktorú používa žalobca, aj vzhľadom na povinnosti uvedené v článku 7 ods. 1 písm. c) a f) OUG 125/2006. Žalobca bol povinný zabezpečiť, že deklarovaná plocha je skutočne využívaná a má doklady preukazujúce užívacie právo k nej, a nemohol odôvodniť deklarovanie väčšej než využívanej plochy „nepresnosťami“ v mapách APIA, čo môže odôvodniť len nesprávnu identifikáciu plôch z hľadiska ich polohy v mape, ale v žiadnom prípade nie chybu v deklarovaní plochy rovnajúcu sa 46,56 %.
- 21 Nebolo prijaté ani tvrdenie žalobcu, podľa ktorého vyhlásením z 15. mája 2008 odvolal vyhlásenie o vyňatí, keďže nariadenie (ES) č. 796/2004 neumožňuje odvolanie žiadosti o vyňatie pozemku, ale len vyňatie plôch.
- 22 Súd zastával názor, že situácia žalobcu nepatrí ani do prípadov uvedených v článku 68 ods. 1 nariadenia (ES) č. 796/2004, ktorým sa upravujú výnimky z uplatňovania zníženia a vyňatí.
- 23 Pokiaľ ide o dôkazy požadované žalobcom, Curtea de Apel (Odvolací súd) zastával názor, že svedecké dôkazy neboli relevantné na účely prípadu, pretože majetkovú ujmu bolo možné preukázať listinami založenými v spise a zamietnutie žiadosti o náhradu škody bolo spôsobené zamietnutím hlavného návrhu žaloby, a nie nepreukázaním majetkovej ujmy. Pokiaľ ide o topografický znalecký posudok, usúdilo sa, že nie je na účely veci potrebný, vzhľadom na dôvody, na ktorých sa zakladalo napadnuté rozhodnutie (konštatovanie deklarovania nadmernej výmery plochy založenej na vyňatí plôch pôdy zo strany žalobcu), a skutočnosť, že nepresnosť alebo chybnosť máp APIA nemohla odôvodniť chybné vyhlásenia žalobcu o plochách, ktoré využíval a na ktoré žiadal podporu.
- 24 Žalobcom navrhované mimoriadne opravné prostriedky (preskúmania, žaloby o neplatnosť) proti rozsudku v občianskoprávnom konaní Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) č. 1606 z 9. apríla 2012 boli zamietnuté ako neprípustné.
- 25 Žalobca sa žalobou podanou 8. apríla 2013 na Tribunalul București, Secția a IV-a Civilă (Vyšší súd Bukurešť – IV. občianskoprávna sekcia) proti žalovaným statul român (rumunský štát) v zastúpení Ministerul Finanțelor Publice (ministerstvo verejných financií) a Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť) domáhal, aby konštatoval neuplatňovanie (porušenie) práva Únie zo

strany Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) a majetkovú zodpovednosť rumunského štátu v zmysle uznania náhrady spôsobenej majetkovej a nemajetkovej ujmy.

- 26 Žalobca tvrdil, že dva sudy [Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť) a Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci)] neuplatnili článok 20 nariadenia (ES) č. 1782/2003 v spojení s článkom 68 nariadenia (ES) č. 796/2004 a že nebol dodržaný článok 267 ZFEÚ v spojení s článkom 148 ods. 2 a 4 rumunskej ústavy v tom zmysle, že odvolací súd neoprávnene zamietol žiadosť o podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru Európskej únie.
- 27 Žalobca sa okrem iných ustanovení opieral o článok 267 ZFEÚ a judikatúru Súdného dvora vo veciach Köbler, Cilfit, Francovich a Bonifaci, Brasserie du Pêcheur a Factortame.
- 28 Žalovaný rumunský štát sa prostredníctvom ministerstva verejných financií obhajoval v podstate tým, že nie je možné vrátiť sa ku všetkým aspektom, o ktorých nezvratne rozhodol súd, ktorý vo veci rozhodoval, a uplatniť ich v kontexte novej žaloby, a že spôsob, akým bolo vo veci rozhodnuté nezmeniteľným rozhodnutím, môže súd, ktorý vo veci rozhodoval, preskúmať len po uplatnení mimoriadnych opravných prostriedkov za podmienok stanovených zákonom. Konštatoval, že zodpovednosť štátu je priamou zodpovednosťou, ktorá sa však obmedzuje na škody spôsobené nesprávnym postupom, ktorého sa sudy dopustili v trestnom konaní, a že nie sú dané podmienky na to, aby ministerstvo financií vyvodilo občianskoprávnu zodpovednosť za svoje konanie.
- 29 Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť) prijal námietku nedostatku procesnej legitimity zo strany Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť), vznesenú *ex officio*, vzhľadom na to, že rumunský štát v zastúpení ministerstvom financií je jediným subjektom, ktorý môže byť žalovaným v takýchto občianskoprávných žalobách.
- 30 Tribunalul București – Secția a IV a civilă (Vyšší súd Bukurešť – IV. občianskoprávna sekcia) rozsudkom v občianskoprávnom konaní č. 960 z 1. júla 2016 zamietol žalobu podanú proti žalovanému rumunskému štátu v zastúpení ministerstvom verejných financií ako neodôvodnenú.
- 31 Z uvedených ustanovení práva Únie nie je zrejmé, že práva sú priznané jednotlivcom, zatiaľ čo právo na informácie uvádzané žalobcom v zmysle prístupu k užitočným informáciám v procese získania požadovanej dotácie a správnej identifikácie pozemku je všeobecným právom, ktoré možno uznať v súvislosti s väčšinou ustanovení stanovujúcich podmienky týkajúce sa fungovania daného mechanizmu. V konsolidovanej judikatúre Súdného dvora sa v kontexte analýzy podmienok nevyhnutných na vznik zodpovednosti štátu odvoláva na tie ustanovenia práva Únie, ktorých cieľom je priznanie osobitných práv

jednotlivcom, ktoré si môžu uplatniť pred vnútroštátnymi súdmi, a nie všeobecné práva, ktoré možno vyvodiť z výkladu ustanovení právnych predpisov.

- 32 Tribunalul (Vyšší súd) potvrdil, že zásadu zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú neuplatňovaním práva Únie uznal Súdny dvor v rozsudkoch Francovich a Bonifaci, Brasserie du Pêcheur a Factortame, uviedol rozsiahle odkazy na podmienky stanovené v rozsudkoch Köbler a Traghetti del Mediterraneo a zistil, že Rumunsko nemá osobitné právne predpisy o zodpovednosti štátu v prípadoch vyplývajúcich z judikatúry Köbler, na ktoré by sa mali uplatňovať ustanovenia článku 96 zákona č. 303/2004 o postavení sudcov a prokurátorov.
- 33 Po analýze článku 96 zákona č. 303/2004 Tribunalul București (Vyšší súd Bukurešť) uviedol, že štát je majetkovo zodpovedný za škody spôsobené nesprávnym postupom súdov a že právo poškodeného na náhradu majetkových škôd spôsobených nesprávnym postupom súdov v iných ako trestných konaniach možno uplatniť len vtedy, ak trestná, resp. disciplinárna zodpovednosť sudcu alebo prokurátora za skutok spáchaný počas konania bola už skôr vyvedená právoplatným rozsudkom a ak je takýto skutok spôsobilý zapríčiniť nesprávny postup súdu.
- 34 Žalobca sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal na vnútroštátny súd Curtea de Apel București (Odvolací súd Bukurešť).

Základné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 35 Žalobca tvrdí, že posúdenie súdu rozhodujúceho vo veci samej v tom zmysle, že ustanovenia článku 20 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1782/2003 nepriznávajú práva jednotlivcom, je nesprávne a v rozpore s judikatúrou Únie a pozíciami inštitúcií Únie. Žalobca poukazuje na rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1967, Kampffmeyer a i., na rozsudok Všeobecného súdu z 10. apríla 2002, Lamberts/Európsky ombudsman, bod 87, a na rozsudok Všeobecného súdu z 23. novembra 2011, Sison/Rada.
- 36 Hodnotenie súdu rozhodujúceho vo veci samej je v rozpore so stanoviskom Európskej komisie, ktorej vyšetovanie AA/2008/24 preukazuje, že nesprávny kartografický systém neplní funkciu záruky účinnosti administratívnych krížových kontrol (všeobecný záujem), ale vedie to aj k často nesprávnej lokalizácii poľnohospodárskych pozemkov v systéme LPIS GIS zo strany poľnohospodárov, ktorí sú tak penalizovaní alebo nedostávajú dotácie či náhrady výdavkov.
- 37 Zistenie nezrovnalostí môže podľa judikatúry Súdneho dvora viesť k zodpovednosti dotknutej inštitúcie a zaviazat' ju zaplatením náhrady spôsobenej škody podľa článku 41 ods. 3 v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, ktorej súčasťou je, samozrejme, aj uznanie práv jednotlivcom po porušení článku 20 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1782/2003.

- 38 Pokiaľ ide o požiadavku, že vnútroštátny súd zjavne porušil platné ustanovenia právnych predpisov, žalobca tvrdí, že obozretnosť a náležitá starostlivosť odvolacieho súdneho orgánu [Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci)] sa nijako neprejavila: na jednej strane mal možnosť predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku a na druhej strane zjavne neaplikoval ustanovenia príslušných európskych noriem, t. j. tie ustanovenia, ktoré dávali žalobcovi možnosť preukázať svoju nevinu akýmikoľvek dôkaznými prostriedkami, pričom bral do úvahy len vyjadrenia orgánu, a nie dôkazy žalobcu. Z tohto hľadiska sa nedostatok obozretnosti a náležitej starostlivosti zo strany Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci) javí ako porušenie práva na spravodlivý proces.
- 39 Žalobca tvrdí, že odvolací súdny orgán [Curtea de Apel București – Secția de contencios administrativ și fiscal (Odvolací súd Bukurešť – sekcia pre správne a daňové veci)] ignoroval zjavný význam ustanovení článku 68 nariadenia (ES) č. 796/2004, ktorým sa súdu ukladá viacero povinností: vykonať súdne vyšetrovanie, získať presvedčivé, potrebné a relevantné dôkazy, odôvodniť odmietnutie dôkazov, čo prakticky viedlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Domnieva sa, že porušenie práva na spravodlivý proces preukazuje úmyselnú povahu porušenia a odmietnutie podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania tento záver posilňuje.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 40 Prvá otázka sa týka výkladu článku 20 ods. 1 nariadenia č. 1782/2003, a najmä toho, či tento článok predstavuje normu Európskej únie, ktorá jednotlivcom priznáva osobitné práva, ktorých porušenie by mohlo mať za následok zodpovednosť štátu v dôsledku rozhodnutia vnútroštátneho súdu posledného stupňa. Pri analýze žaloby žalobcu Tribunalul București – Secția a IV a civilă (Vyšší súd Bukurešť – IV. občianskoprávna sekcia) vyhlásil, že porušenie tohto pravidla nemožno považovať za občianskoprávny delikt, keďže nepriznáva práva jednotlivcom.
- 41 Žalobca napadol tento záver súdu s odvolaním sa na rozhodnutia Európskej komisie z rokov 2010 a 2011, ktoré sankcionovali Rumunsko za nedostatky systému LPIS GIS, administratívnych kontrol a spôsobu uplatňovania sankcií za oznamovanie nepresných informácií poľnohospodárom a neúčinnosť kontrol na mieste týkajúcich sa podpory na plochu. Uviedol, že tento záver súdu je v rozpore so stanoviskom Komisie, ako vyplýva z vyšetrovania Európskej komisie č. AA/2008/24, čo dokazuje, že nesprávny kartografický systém neplní svoju úlohu zabezpečiť účinné administratívne krížové kontroly (všeobecný záujem), ale vedie aj k často nesprávnej lokalizácii poľnohospodárskych pozemkov s následnými sankciami pre poľnohospodárov, a preto ide aj o súkromný záujem poľnohospodára.

- 42 Druhou otázkou vnútroštátny súd žiada Súdny dvor, aby poskytol výklad pojmu „fakticky správne informácie“ uvedený v článku 68 ods. 1 nariadenia č. 796/2004 v zmysle určenia, či to zahŕňa správne deklarovanie plôch poľnohospodárom, ako aj správnu identifikáciu využívaného pozemku a jeho hraníc. Relevantnosť otázky vyplýva z potreby vyhodnotiť, či sú dané podmienky stanovené judikatúrou Súdneho dvora pre vznik zodpovednosti štátu.
- 43 Treťou otázkou sa Súdny dvor vyzýva, aby stanovil, či za okolností prejednávanej veci nepostúpenie veci vnútroštátnym súdom posledného stupňa Súdnemu dvoru na výklad článku 68 nariadenia č. 796/2004 predstavuje jasné a dostatočne závažné porušenie na to, aby viedlo k zodpovednosti členského štátu za škodu údajne spôsobenú rozhodnutím uvedeného súdu.
- 44 Podľa judikatúry Súdneho dvora možno členský štát považovať za zodpovedný za škodu spôsobenú rozsudkom vnútroštátneho súdu posledného stupňa, ktorým sa porušuje pravidlo práva Únie, len vo výnimočných prípadoch, keď vnútroštátny súd posledného stupňa zjavne porušil uplatniteľné právne predpisy. Okrem toho na určenie, či ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie, musí vnútroštátny súd konajúci o žalobe o náhradu škody vziať do úvahy všetky prvky charakterizujúce situáciu, o ktorej rozhoduje, čo zahŕňa aj nedodržiavanie povinnosti podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 tretieho odseku ZFEÚ zo strany príslušného vnútroštátneho súdu (rozsudky z 5. marca 1996, *Brasserie du Pêcheur a Factortame/Komisia*, spojené veci C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 56; z 30. septembra 2003, *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, body 54 a 55, a z 28. júla 2016, *Tomášová*, C-168/15, EU:C:2016:602, bod 25).
- 45 V prejednávanej veci, aj keď správny súd, ktorý vo veci rozhodoval ako súd posledného stupňa, musel požiadať Súdny dvor o výklad článku 68 nariadenia (ES) č. 796/2004 – inak by musel svoje rozhodnutie odôvodniť na základe kritérií uvedených Súdnym dvorom vo veci *Cilfit* –, obmedzil sa na zistenie, že otázky položené žalobcom si nevyžadujú prejudiciálny výklad Súdneho dvora, bez poskytnutia akéhokoľvek druhu podrobného odôvodnenia na prijatie tohto procesného stanoviska.
- 46 Vzhľadom na všetky tieto úvahy považuje tento súd za potrebné položiť tieto tri otázky Súdnemu dvoru.